

شناسایی روش‌های کاربست یافته‌های پژوهشی

آموزش و پرورش در استان خوزستان

سید جلال هاشمی

دکتر غلامحسین عبادی

دانشجوی دوره دکتری علوم تربیتی دانشگاه شهید چمران اهواز استادیار دانشگاه علوم پزشکی اهواز

چکیده

هدف از این پژوهش شناسایی روش‌های کاربست یافته‌های پژوهشی آموزش و پرورش استان خوزستان بوده است. به همین منظور با استفاده از روش نمونه‌گیری چند مرحله‌ای تصادفی ۲۰۰ نفر از بین کارکنان دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد و بالاتر و دارندگان مدرک تحصیلی کارشناسی آشنا با روش‌های پژوهش و هم‌چنین تعدادی از مدرسان مراکز تربیت معلم استان خوزستان به عنوان نمونه تحقیق انتخاب شدند. پس از تهیه پرسشنامه و اجرای مقدماتی و نهایی آن، داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شدند. با رعایت شرایط انجام تحلیل عوامل، دو عامل در قالب ۵۸ ماده و تبیین ۴۳/۰۱۷ درصد از واریانس عوامل مؤثر بر کاربست یافته‌های پژوهشی شامل عامل مدیریت پژوهش با ۳۰ ماده و عامل تعامل تصمیم‌گیرندگان و پژوهشگران با ۲۸ ماده شناسایی گردید. یافته‌ها نشان دادند که ضریب پایایی دو عامل استخراجی از طریق آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۹۵۳۱ و ۰/۹۵۳۰ برآورد گردید. هم‌چنین ضریب روایی محتوای عامل‌های استخراجی به ترتیب ۰/۷۴۵ و ۰/۷۵۸ ($P < ۰/۰۱$) به دست آمد. نتایج حاکی از این مطالعه نشان می‌دهند در عامل مدیریت و برنامه‌ریزی پژوهش اصلاح ساختار، نیازسنجی پژوهشی، حمایت مالی از کاربست یافته‌های پژوهشی و بسترسازی برای کاربست یافته‌های پژوهشی مؤلفه‌های اساسی و قابل توجه می‌باشند. در عامل تعامل تصمیم‌گیران با پژوهشگران ارتباط متقابل مدیران و محققان، کیفیت پژوهش‌های آموزشی، مخاطب‌شناسی و اطلاع‌رسانی از محورهای اساسی و قابل توجه در روش‌های کاربست یافته‌های پژوهشی در آموزش و پرورش می‌باشند.

کلیدواژه‌ها: کاربست یافته‌های پژوهشی، پژوهش آموزشی، عوامل مؤثر بر به کارگیری نتایج تحقیقات، یافته‌های پژوهشی.

مقدمه

پژوهش تنها ابزاری است که برای بهسازی‌ها و ایجاد تغییرات مفید در کیفیت برنامه‌ها و عملکردهای آموزش و پرورش به کار گرفته می‌شود. هیچ بهبود کیفی در تعلیم و تربیت را نمی‌توان بدون دخالت از تحقیقات آموزشی به مرزهای اطمینان و اعتبار رسانید. موضوع به کارگیری یافته‌های پژوهشی به عنوان یکی از محوری‌ترین مباحث و مسائل در هر نظام پژوهشی مطرح است. بهبود کیفیت تعلیم و تربیت جز از طریق به کار بستن یافته‌های پژوهشی در اتخاذ تصمیمات اجرایی و مبتنی ساختن برنامه‌ریزی‌ها بر نتایج تحقیقات، عملی نمی‌شود. هدف از تمامی تلاش‌ها و فعالیت‌هایی که به منظور توسعه و تحکیم تحقیقات آموزشی به عمل می‌آید، کاربست^۱ یافته‌های پژوهشی و بهبود وضعیت موجود است.

نظام پژوهشی کشورمان چندی است که به نقش و اهمیت پژوهش توجه نموده است. از جمله این که تشکیلات پژوهشی گسترده‌ای ایجاد شده، منابع مالی برای اجرای پژوهش‌ها تخصیص یافته و دوره‌های آموزش پژوهش و همایش‌های پژوهشی بسیاری برگزار و یا در حال برگزاری است.

توسعه و پیشرفت، مرهون سرمایه‌گذاری در بخش تحقیقات می‌باشد. یکی از اهداف مهم برنامه چهارم توسعه در ایران «پژوهش محوری در برنامه‌ها و ارتباط مستمر با مراکز پژوهشی» است. باید پذیرفت که در محور تأثیرگذاری تحقیقات و میزان کاربست یافته‌های آنها در سیاست‌ها و تصمیمات نظام آموزش و پرورش، کشور ما از وضعیتی رضایت بخش برخوردار نیست، بنابراین ضرورت دارد که از اندیشه‌های صاحب نظران، پژوهشگران، مدیران و کارشناسان تربیتی درخصوص

شناسایی روش‌های کاربرست نتایج تحقیقات آموزشی استفاده شود، تا از این طریق مشکلات کاربرست یافته‌های پژوهشی مرتفع گردند. مبحث کاربرست یافته‌های پژوهشی در آموزش و پرورش اغلب به تحقیقات از نوع کاربردی مربوط می‌شود. تحقیقات کاربردی را تحقیقات تصمیم‌گرا نیز می‌نامند؛ یعنی پژوهش‌هایی که برای اتخاذ تصمیم‌گیری خاص و پاسخ‌گویی به سؤالی مشخص که در مقابل تصمیم‌گیرندگان قرار دارد انجام می‌شود (مهر محمدی، ۱۳۷۹).

باید به تدریج این نگرش که تصمیم‌گیری‌های مهم و سرنوشت‌ساز به یافته‌های پژوهشی نیاز دارند در مسئولان و دست‌اندرکاران نظام آموزشی رشد کند (کیامنش، ۱۳۷۴). مدیریت کلان کشور باید به این باور برسد که تصمیم‌گیری در آموزش و پرورش بایستی مبنای عقلانی داشته باشد (مهرمحمدی، ۱۳۸۰)؛ و برای تصمیم‌گیری‌ها باید یک پایگاه پژوهش ایجاد کرد. روشن است که هدف اصلی از سرمایه‌گذاری مادی و انسانی برای رونق بخشیدن به فعالیت‌های پژوهشی، بهبود کیفیت است، این مهم جز از طریق کاربرست یافته‌های پژوهشی در اتخاذ تصمیمات اجرایی و مبتنی ساختن برنامه‌ریزی بر نتایج تحقیقات عملی نمی‌شود. عدم کاربرست یافته‌های پژوهشی در اتخاذ تصمیمات اجرایی و مبتنی ساختن برنامه‌ریزی بر نتایج تحقیقات عملی نمی‌شود. عدم کاربرست یافته‌های پژوهشی به منزله اتلاف منابع مالی و انسانی صرف شده برای انجام آنها است، و موجب ایجاد آثار سوء در ذهنیت دستگاه‌ها و مسئولان امور مالی نسبت به سودمندی سرمایه‌گذاری به عمل آورده در زمینه تحقیقات می‌شود، هم چنین موجبات خدشه‌دار شدن انگیزه پژوهشگران برای ادامه تلاش در این زمینه‌ها را فراهم می‌سازد. تولید دانش و توسعه علم موجود مهم است، اما کاربرست دانش در عمل مهم‌تر است.

ردیابی اجمالی یافته‌های پژوهش‌های آموزشی، حاکی از آن است که از یافته‌های تحقیقاتی استفاده مؤثر به عمل نمی‌آید که این مسئله باعث دلسردی پژوهشگران و تقویت روش‌های مرسوم تصمیم‌گیری شده است. به طور کلی زمینه و خاستگاه عدم استفاده مناسب از یافته‌های پژوهش‌های آموزشی را احتمالاً بتوان در پژوهش محور نبودن ساختار آموزش و پرورش و ساختار متمرکز آن، آشنایی ناکافی مدیران و مسئولان با پژوهش، سیاست زدگی مدیران تصمیم‌گیرنده، وجود حلقه‌های مفقود شده بین آموزش و پژوهش، رواج نداشتن فرهنگ پژوهش‌خوانی و پژوهش‌خواهی در مدیران و مسئولان آموزش و پرورش و رواج نداشتن فرهنگ استفاده از نتایج تحقیقات جستجو کرد.

کاربست یافته‌های تحقیقات آموزشی به عوامل سیاسی، فرهنگی و اجتماعی یک نظام بستگی دارد، زیرا آموزش و پرورش زیرمجموعه‌ای از کل نظام اجتماعی یک کشور است. همچنین مسئله کاربرد یافته‌های پژوهشی در تصمیم‌گیری، سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی مشکلی است که تمام کشورهای پیشرفته و در حال توسعه را آزار می‌دهد.

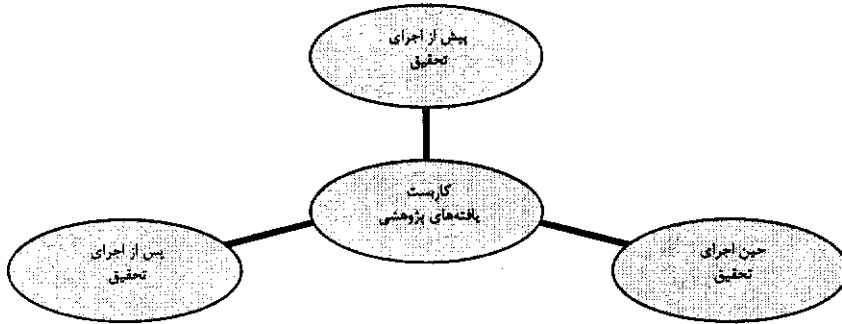
اغلب کشورهای جهان در کاربرد یافته‌های پژوهشی ضعیف هستند بسیاری از آنها نقش تحقیقات آموزشی را در دو سطح خرد و کلان مورد بررسی قرار داده‌اند. بیشتر آنها موارد استفاده از نتایج تحقیقات را بر سیاست‌ها و فعالیت‌های سطح خرد نظیر برنامه‌ریزی درسی و آموزش ضمن خدمت معلمان، روش‌های ارزیابی و امتحانات، فرآیندهای تدریس، ارزش‌ها و نگرش‌های دانش‌آموزان، تشکیلات و جو سازمانی مدرسه (و تأثیر بفعالیت‌های درون مدرسه)، و تجربیات یادگیری گزارش کرده‌اند. نقش تحقیقات در سطح کلان عبارت است از تأثیر یافته‌های پژوهشی بر سیاست‌های ملی آموزشی، چشم‌اندازها و برنامه‌ریزی آموزشی. با توجه به تجربیات

کشورها، به نظر می‌رسد که تأثیر تحقیقات آموزشی، به ویژه تأثیر آن بر سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری در رده بالا و در سطح کلان ضعیف بوده است. کامل‌ترین رویکرد تحقیقات آموزشی، فرآیند پژوهش را در سه مرحله کلی زیر مطرح می‌کند.

۱- فعالیت‌های پیش از اجرای تحقیق (توسعه تحقیق و باور به آن، نیازسنجی مداوم و جامع و مشارکتی و مسئله‌یابی و اولویت‌بندی مسائل قابل تحقیق و جذب و انتخاب پژوهشگر، تعیین اعتبارات مالی، چگونگی پرداخت هزینه‌ها، تعیین همکاران اجرایی، چگونگی تعیین ناظر و شیوه نظارت بر پژوهش)؛

۲- فعالیت‌های ضمن اجرای تحقیق (همکاری و تعامل با پژوهشگر، نظارت علمی و فنی و اجرایی بر روند پژوهش، نحوه همکاری واحدهای ذی‌ربط اداری و آموزشی با پژوهشگران، نظارت علمی و اجرایی و فنی بر روند اجرای تحقیق توسط افراد با صلاحیت، و تعامل مستمر و تبادل نظر مؤثر بین محقق و حوزه سفارش دهنده تحقیق در حین اجرای تحقیق در کاربست یافته‌های پژوهشی مؤثر می‌باشند

۳- فعالیت‌های پس از اجرای تحقیق (تدوین و تحریر گزارش تحقیق به صورت منطقی و علمی، پالایش و طبقه‌بندی یافته‌های تحقیقات تصمیم‌گرا). شکل ۱ نشان می‌دهد که کاربست یافته‌های پژوهشی وابسته به توجهات پیش، ضمن و پس از اجرای تحقیق است (مهرمحمدی، ۱۳۸۰).

شکل ۱- کار بست یافته های پژوهشی وابسته به توجهات قبل، حین و بعد از اجرای تحقیق

رویکرد مذکور سه گروه عامل مؤثر در کار بست یافته‌ها، شامل: عامل تحقیق یا ارزشیابی که به چگونگی اجرای تحقیق یا ارزش‌یابی مربوط می‌شود، عامل شخصی یا انسانی که به خصوصیات و ویژگی‌های محقق و ارزیاب و استفاده کنندگان یافته‌ها مربوط می‌شود، و عامل زمینه‌ای که به محدودیت‌های مالی و ملاحظات سازمانی و امکانات سازمان و استفاده کنندگان مربوط می‌شود، را در بر می‌گیرد (مهرمحمدی، ۱۳۸۰).

بنابراین مطالعاتی که درباره کار بست یافته‌ها انجام شده و موانع و راهکارها و روش‌هایی را مطرح نموده‌اند، ناظر بر فعالیت‌های پیش، حین و پس از اجرای تحقیق می‌باشند. عمر کوتاه پژوهش‌های آموزشی نشانه کم سابقه بودن مسئله کار بست یافته‌هاست؛ با وجود این، پژوهشگران بررسی‌هایی را درباره کار بست یافته‌های پژوهشی - که هدف تمام تحقیقات است - انجام داده‌اند که در زیر به آنها اشاراتی می‌شود.

تورستن هوسن می‌نویسد: تحقیقات آموزشی به مفهوم پژوهش‌هایی که با قصد و نیت و به طور منظم در نظر دارد زمینه علمی وسیعی را برای اصلاح و بهبود نظام

آموزشی به وجود آورد، دارای عمر کوتاهی است، چندان که از ۲۵ سال تجاوز نمی‌کند (متین، ۱۳۸۰).

نویدی (۱۳۷۸) در نتیجه مطالعات خود فقط به دو مانع درونی و بیرونی بر سر راه کاربرست یافته‌های پژوهشی اشاره کرده است، شامل: اطمینان بخش نبودن یافته‌های پژوهشی به دلیل عدم تحلیل و پالایش یافته‌ها، عدم التزام مدیران اجرایی به پاسخ‌گویی در برابر تصمیم‌های نادرست.

صافی (۱۳۷۱) در نتیجه پژوهش خود اظهار می‌دارد که: تقویت فرهنگ پژوهش میان مدیران حوزه‌های ستادی و ارزش دادن به مبتنی کردن تصمیم‌ها بر اساس یافته‌های پژوهشی، ارائه یافته‌های پژوهشی در نشست‌های حوزه‌های ستادی و بهره‌برداری از رسانه‌ها، آموزش مستمر مدیران در راستای ایجاد تفکر پژوهشی در حوزه فعالیت آنان، پیش‌بینی و الزام انجام پژوهش و اهمیت به پژوهش در شرح وظایف مدیران، شناسایی محققان به منظور بهره‌گیری از همکاری آنان در انجام پژوهش‌های لازم، راهکارهای توسعه پژوهش و کاربرست یافته‌های پژوهشی می‌باشند.

عواملی مانند وجود روحیه تصمیم‌گیری بر اساس اطلاعات علمی و مبتنی بر یافته‌های پژوهشی در میان مدیران و مسئولان نظام آموزشی، وجود فرهنگ کاربرست یافته‌های تحقیقاتی، رواج فرهنگ پژوهش‌خوانی در میان تصمیم‌گیرندگان و برنامه‌ریزان نظام آموزشی و تربیتی، توجه به فعالیت‌های تحقیقاتی در جهت عقلایی کردن تصمیمات به منظور حل و فصل مسائل، هماهنگ کردن موضوعات تحقیقات با نیازهای مصرف‌کنندگان یافته‌های پژوهشی، توجه به صلاحیت‌های حرفه‌ای محققان، واقع‌بینی در تحلیل پدیده‌ها، افزایش آگاهی مدیران از سودمندی

فعالیت‌های تحقیقاتی و کاربست یافته‌ها و ترغیب و تشویق مدیران تصمیم‌گرا که از یافته‌های پژوهشی در حل و فصل امور بهره می‌گیرند تا اینکه انگیزه بیشتری پیدا کنند (آقازاده، ۱۳۸۰) در کاربست یافته‌ها مؤثرند.

با پرکردن شکاف بین یافته‌های تحقیقاتی و کاربست آنها در جامعه، مدیریت علمی و تقریباً پایدار مؤسسات پژوهشی و توجه به نتایج پژوهش‌ها، ایجاد بانک اطلاعاتی جامع برای گردآوری نتایج پژوهش‌های هر حیطه و کار فرا تحلیلی درباره یافته‌های تحقیقاتی و تدوین اولویت پژوهشی براساس هدف‌ها و در آمیختگی مدیریت نهادهای علمی و پژوهشی با نهادهای اداری، فرهنگ همکاری برای بالا بردن کیفیت تحقیقات، تحقق یافته‌های پژوهشی در سطح اجرایی از راهها و عوامل مؤثر بر کاربست یافته‌های پژوهشی می‌باشند (دادستان، ۱۳۸۰).

سیف (۱۳۸۰) علل عدم کاربست یافته‌های پژوهشی را عدم اعتقاد به تحقیق و نتایج آن، ناشناخته بودن قدر و منزلت پژوهش و پژوهشگر، عدم انتشار و ارائه یافته‌های پژوهشی و عدم وجود دفتری مرکزی برای چکیده برداری از نتایج تحقیقات، می‌داند. سیف (۱۳۷۷) معتقد است که تأکید بیجا بر پژوهش کاربردی و غفلت از پژوهش بنیادی یکی از موانع اصلی کاربست یافته‌های پژوهش است زیرا تحقیقات بنیادی ما را به سمت عمل راهنمایی می‌نمایند و یافته‌های تازه و مفید را نوید می‌دهند.

جانستون^۱ (۱۳۷۳)، مهم‌ترین موانع کاربست یافته‌ها را در تصمیم‌گیری‌های آموزشی، نقصان برنامه‌های تربیت معلم و عدم تکافوی فرصت‌های آموزش پیش از خدمت و حین خدمت برای ایجاد مهارت‌های پژوهشی و تقویت فرهنگ پژوهش

خوانی، تأخیر در آماده شدن نتایج تحقیقات برای تصمیمات در دست اتخاذ، گستردگی بیش از حد نظام‌های آموزشی، ساختار دیوان سالارانه بازدارنده نوآوری، ناهمخوانی زمینه‌های فرهنگی (ارزش‌ها و سنت‌ها) با یافته‌های پژوهشی و مقاومت جامعه در برابر تغییر و تمایل جامعه به حفظ وضع موجود می‌داند. نامی (۱۳۷۷) وجود منابع لازم (انسانی، مالی و مادی) را برای عملی کردن نتایج تحقیقات مهم می‌داند.

ادواردز^۱ (۱۹۹۴) دو مبحث مهم اشاعه و کاربرست یافته‌ها را شامل علایق توانایی‌های کاربران و کاربرد دانش و تغییر می‌داند. وی در مطالعه خود درباره اشاعه و کاربرست یافته‌ها می‌نویسد که محققان و کاربران در «محیط‌هایی بیگانه از هم» زندگی می‌کنند و یکدیگر را خوب درک نمی‌کنند. وی همچنین متذکر شده که ممکن است یافته‌های پژوهشی در فرایند اشاعه تغییر معنا بدهند. او متذکر می‌شود که محققان باید پیام‌های ساده و روشن و مرتبط به کاربران ارائه دهند (به نقل از هود^۲، ۲۰۰۵: ۷۹). «بیکر^۳» (۲۰۰۳) معتقد است که تمایل و آمادگی برای تغییر و یا به عبارتی رضایت درونی برای تغییر مقدمه اصلاح و نوآوری است. «فولان^۴» (۱۹۹۱) و «فهرمن^۵» (۱۹۹۴: ۸۱) نیز معتقدند که ویژگی جمعیت شناختی و روان شناختی (بخش خوانندگان) و گروه‌های استفاده کننده یافته‌ها را باید به دقت در نظر گرفت و به علایق و سطح فهم و توانایی‌ها و قابلیت‌ها و آمادگی آنان برای تغییر توجه نمود. «فهرمن» (۱۹۹۴b) و «هود» (۲۰۰۵) مبحث اشاعه و کاربرست یافته‌ها را از دو منظر کاربران و محققان در نظر می‌گیرند و افزایش کیفیت رابطه متقابل پژوهشگران و

1 - Edwards

2 - Hood

3 - Backer

4 - Fullan

5 - Fuhrman

کاربران و در نتیجه کاربست یافته‌های پژوهشی را برای پر کردن شکاف بین تحقیق آموزشی و عمل تربیتی لازم می‌داند. «هولت»^۱ (۲۰۰۴: ۷۱) می‌نویسد: برای شناخته شدن و اشاعه یافته‌های پژوهشی و حمایت از تحقیقات و تمرکز بر کاربست یافته‌ها باید به نیازهای مدارس (شهری و روستایی) توجه نمود. «هولت» (۲۰۰۵) هم چنین معتقد است که باید از رایانه در اشاعه و کاربست یافته‌های پژوهشی در مدارس استفاده نمود. استفاده از رایانه به مدیریت آموزشی یاری می‌رساند.

در این راستا، سؤال مهمی که این پژوهش در صدد پاسخگویی به آن بود عبارت است از: چه عواملی بر به کارگیری یافته‌های پژوهش‌های آموزشی از نظر گروه‌های صاحب نظر (از نظر محققان، متخصصان و مصرف کنندگان) مؤثرند؟ در واقع روش‌های عملی و مناسب کاربست یافته‌های پژوهشی کدامند؟ به عبارت دیگر ۱- روش‌های مؤثر بر کاربست یافته‌های پژوهشی آموزش و پرورش کدامند؟ (آیا عوامل اصلی کاربست یافته‌های پژوهشی آموزش و پرورش را می‌توان مورد شناسایی قرار داد؟).

۲- هر یک از عوامل شناسایی شده چند درصد از واریانس کاربست یافته‌های پژوهشی آموزش و پرورش را برآورد و تبیین می‌کنند؟

روش پژوهش

جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری این پژوهش را سه گروه مختلف تشکیل می‌دهد. گروه اول را کلیه کارشناسان ارشد و کارشناسان مطلع از امور پژوهشی ادارات آموزش و پرورش

شهرهای استان خوزستان، گروه دوم را کلیه اساتید مراکز تربیت معلم پسرانه اهواز، تربیت معلم دخترانه اهواز، و تربیت معلم اندیمشک و مرکز آموزش عالی فرهنگیان اهواز و گروه سوم را کلیه اساتید گروه علوم تربیتی دانشگاه شهید چمران اهواز تشکیل می‌دهند (از گروه اخیر در مراحل مختلف طرح استفاده شده است). برای انتخاب نمونه‌ای که بتواند معرف صحیحی از جامعه باشد، از شیوه نمونه‌گیری تصادفی چند مرحله‌ای استفاده گردید. به همین منظور استان خوزستان به پنج ناحیه جغرافیایی (شمال شرقی، شمال غربی، جنوب شرقی، جنوب غربی و مرکز) تقسیم و از هر ناحیه با استفاده از جدول اعداد تصادفی، یک منطقه آموزشی انتخاب گردید. با توجه به جمعیت دانش‌آموزی شهرهای انتخاب شده و استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی چند مرحله‌ای، جمعاً ۱۵۵ نفر از گروه اول انتخاب شدند. دلیل انتخاب حجم نمونه ۱۵۵ نفر براساس روش‌های آماری حداقل حجم نمونه با خطای ۰/۹ و سطح معنادار ۹۵ درصدی برآورد شده است. از گروه دوم نیز که شامل کلیه اساتید مراکز تربیت معلم پسرانه و دخترانه اهواز، تربیت معلم اندیمشک و مرکز آموزش عالی فرهنگیان اهواز بودند به شیوه تصادفی ساده ۳۷ نفر انتخاب شدند. از گروه سوم نیز با شیوه تمام شماری تعداد ۸ نفر در این پژوهش مشارکت داشتند. به این ترتیب با احتساب حجم نمونه گروه اول (۱۵۵ نفر)، گروه دوم (۳۷ نفر) و گروه سوم (۸ نفر) مجموعاً ۲۰۰ آزمودنی در این مطالعه شرکت داشتند. جدول ۱ و ۲ نمونه آماری تحقیق را توصیف می‌کنند (لازم به توضیح است که از ۲۰۰ آزمودنی شرکت‌کننده ۱۱ نفر افت آزمودنی وجود داشت. به این ترتیب ۱۸۹ پرسشنامه در پایان مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت).

جدول ۱- توصیف نمونه آماری (پاسخگویان پرسشنامه) بر حسب شهرهای استان خوزستان

شهر	ناحیه ۱ اهواز	ناحیه ۲ اهواز	ناحیه ۳ اهواز	دانشگاه	ناحیه ۴ اهواز	دزفول	آبادان	خرمشهر	تربت معلم اندیشک	آموزش عالی اهواز	تربت معلم پسرانه اهواز	تربت معلم دخترانه اهواز	کل
فراوانی	۲۹	۱۸	۱۰	۸	۱۸	۲۶	۲۳	۱۹	۲۲	۱۶	۸	۳	۲۰۰
درصد	۱۴/۵	۹	۵	۴	۹	۱۳	۱۱/۵	۹/۵	۱۱	۸	۴	۱/۵	۱۰۰

جدول ۲- توصیف نمونه تحقیق بر حسب مدرک تحصیلی

مدرک	کارشناسی	کارشناسی ارشد	دکتری
فراوانی	۴۹	۱۴۵	۶
درصد	۲۴/۵	۷۲/۵	۳

ابزار پژوهش

جهت جمع آوری اطلاعات از ابزار پرسشنامه برای شناسایی عوامل مؤثر بر کاربست یافته‌های پژوهشی استفاده گردید. با توجه به این که پرسشنامه استاندارد برای شناسایی عوامل مؤثر بر کاربست یافته‌های پژوهش‌های آموزشی وجود نداشت،

برای گردآوری اطلاعات مورد نیاز تحقیق از پرسشنامه‌ای محقق ساخته استفاده شد. این پرسشنامه در چند مرحله تهیه و روایی و پایایی آن محاسبه گردید. ابتدا تعدادی سؤال باز پاسخ در اختیار تعدادی از اساتید دانشگاه و پژوهشگران آموزشی قرار داده شد و از آنان خواسته شد تا نظرات خود را درباره کاربرست یافته‌های پژوهش‌های آموزشی و مسایل و مشکلاتی که مطرح هستند بیان کنند. علاوه بر این از آنان خواسته شد تا عواملی (مواردی) که سبب می‌شوند کاربرست یافته‌های پژوهشی تسریع و تسهیل گردد را توضیح دهند. این اظهار نظرها پس از جمع‌آوری به سؤالات بسته پاسخ تبدیل شدند و به آنها پرسش‌های دیگری که از تحقیقات مشابه و مطالعات قبلی به دست آمده بودند، اضافه گردید. این سؤالات مقدماتی جهت اصلاح و بازنگری در اختیار افرادی ذی صلاح در دانشگاه و آموزش و پرورش قرار داده شد. در این بررسی برخی سؤالات حذف و سؤالاتی بر آن اضافه گردید. بعد از این که فرم پرسشنامه مقدماتی کاربرست یافته‌های پژوهشی با تعداد ۸۲ ماده تهیه شد، در یک مطالعه مقدماتی به منظور ارزیابی پرسشنامه شناسایی عوامل مؤثر بر کاربرست یافته‌های پژوهشی، و محاسبه پایایی و غیره، در اختیار نمونه‌ای ۵۰ نفری از دبیران دارای مدرک کارشناسی ارشد در اهواز قرار داده شد که ۴۲ پرسشنامه آن بازگشت. پس از اجرای مقدماتی، محاسبات و بررسی‌های لازم از جمله مرتبط بودن ماده‌ها و پایایی پرسشنامه انجام گردید. در این بررسی ماده‌های پرسشنامه تصحیح و بازنویسی شدند و تعداد آنها به ۶۷ ماده کاهش یافت. در نهایت این پرسشنامه در اجرای نهایی برای گردآوری داده‌های لازم به اجرا درآمد. پایایی این پرسشنامه در اجرای مقدماتی باروش آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۹۲ و با روش تنصیف ۰/۸۱ به دست آمد. نحوه نمره‌گذاری سؤالات پرسشنامه بر اساس یک

طیف ۵ درجه‌ای از نمره ۱ (برای گزینه خیلی کم) تا نمره ۵ (برای گزینه خیلی زیاد) بود. روایی پرسشنامه نیز با استفاده از نظر دو متخصص از طریق روایی محتوا مورد ارزیابی قرار گرفت. ضریب روایی محتوا برنامه ساخته شده ۰/۸۴ به دست آمد.

روش پژوهش

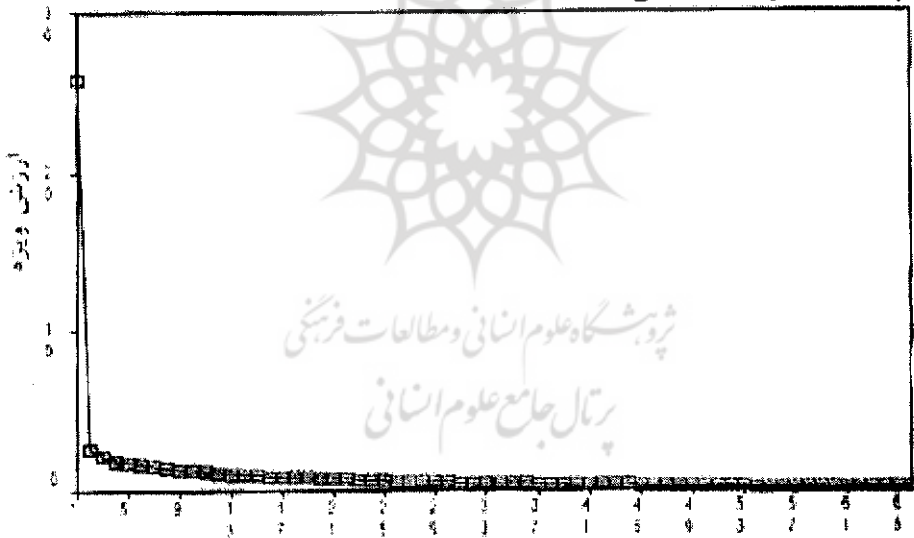
در این مطالعه با توجه به هدف‌ها، ماهیت پژوهش، ماهیت سؤال‌های پژوهش و امکانات اجرایی موجود روش پژوهش پیمایشی انتخاب گردید. به این دلیل که پژوهشگران هیچ‌گونه دستکاری در متغیرها برای شناسایی روش‌های کاربست یافته‌ها به عمل نیاوردند و صرفاً به شناسایی روش‌های کاربست یافته‌ها در جامعه پژوهش پرداخته‌اند. به منظور جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز و معنادار به آن چه مورد مشاهده قرار گرفته است از روش پرسشنامه استفاده به عمل آمده است. به همین دلیل می‌توان به طور کامل‌تر بیان کرد که روش پژوهش این مطالعه روش پژوهش پیمایشی پرسشنامه‌ای می‌باشد.

روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها

به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری از قبیل توزیع فراوانی، درصد و تحلیل عوامل استفاده شد. همچنین از آلفای کرونباخ و روش تنصیف جهت بررسی پایایی ابزار تحقیق استفاده گردید. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS ویرایش ۱۱/۵ انجام گرفته است.

یافته‌ها

در تجزیه و تحلیل داده‌ها آزمون $Kmo = 0/912$ ^۱ به منظور مشخص شدن کفایت نمونه پژوهش و آزمون کرویت بارلت^۲ برای بررسی مناسب بودن همبستگی داده‌ها به عمل آمد که ضرایب به دست آمده مناسب بودند ($P < 0/001$) و $(x^2 = 9517/056)$. به این ترتیب صلاحیت انجام تحلیل عوامل احراز گردید. همچنین براساس آزمون اسکری^۳ که تعداد تقریبی عامل‌های قابل استخراج از میان داده‌ها را پیشنهاد می‌کند (عبادی، ۱۳۸۴)، مشخص شد که با توجه به مقدار آیینگ^۴ یا ارزش‌های ویژه عوامل (یعنی مجموع مجذورات ضرایب عاملی موجود در هر عامل) حداکثر دو عامل قابل استخراج می‌باشد. در شکل ۲ آزمون اسکری تعداد عوامل قابل استخراج از پرسشنامه شناسایی عوامل مؤثر بر به کارگیری یافته‌های پژوهشی برحسب مقدار ویژه را نشان می‌دهد.

تعداد عامل‌ها

شکل ۲- آزمون اسکری جهت تعداد عوامل قابل استخراج از طریق تحلیل عوامل

1 - Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling Adequace

2 - Bartlett's Test of Sphericity

3 - Scree test

4 - Eigen values

تحلیل عوامل داده‌ها با روش عناصر اصلی^۱ پس از سه چرخش آزمایشی به بهترین ترکیب ماده‌ای و ساختار عاملی خود دست یافت. تحلیل عوامل داده‌ها با روش چرخش متعامد از نوع واریماکس منجر به استخراج ۲ عامل شد. در این تحلیل عامل از بارهای عاملی حداقل ۰/۴۵ استفاده شده است؛ بدین معنی که ضریب همبستگی ۰/۴۵ به عنوان حداقل درجه همبستگی قابل قبول بین هر ماده و عوامل استخراج شده تعیین گردیده است. ویژگی‌های آماری دو عامل استخراج شده در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳- ویژگی‌های آماری دو عامل استخراجی از طریق تحلیل عوامل

تعداد ماده‌ها	درصد تراکمی واریانس تبیین شده	درصد واریانس تبیین شده	انحراف معیار	میانگین عامل	عوامل استخراجی
۳۰	۲۱/۸۸۶	۲۱/۸۸۶	۱۶/۳۱	۱۲۷/۴۸	عامل اول
۲۸	۴۳/۰۱۷	۲۱/۱۳۱	۱۷/۴۳	۱۲۴/۷۰	عامل دوم

همان‌طور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود دو عامل مؤثر بر به کارگیری یافته‌های پژوهش‌های آموزشی شامل ۵۸ ماده است که ۳۰ ماده در عامل اول؛ و ۲۸ ماده در عامل دوم می‌باشند، این عوامل به ترتیب ۲۱/۸۸۶، ۲۱/۱۳۱، درصد و در مجموع ۴۳/۰۱۷ درصد از واریانس به کارگیری یافته‌های پژوهش‌های آموزشی توسط نمونه آماری را برآورد و تبیین می‌کنند.

نام‌گذاری عوامل استخراجی

در پژوهش‌هایی که از تحلیل عوامل استفاده می‌شود با توجه به ماهیت ماده‌هایی که تشکیل‌دهنده هر عامل هستند، اقدام به نام‌گذاری عوامل می‌شود (عبادی، ۱۳۸۴) همان طوری که در جدول ۴ مشاهده می‌شود عامل اول این پژوهش که به مسایل مدیریتی و پژوهشی در انجام تحقیقات آموزشی اشاره نموده عامل «مدیریت و برنامه‌ریزی پژوهش» نامگذاری شد و ماده «شایسته‌سالاری و انتصاب افراد متخصص و دارای بینش پژوهشی در سطوح مدیریتی سازمان» بالاترین بارعاملی (۰/۷۵۲) را در عامل اول دارد.

عامل دوم این پژوهش که به موضوعاتی درباره زمینه لزوم وجود ارتباط و همکاری بین محققان و مدیران اشاره داشت عامل «تعامل تصمیم‌گیران با پژوهشگران» نامگذاری شد. ماده «ارزیابی، نقادی، پالایش، ترکیب و ارائه یافته‌های پژوهشی در یک زمینه خاص به منظور کاربرست سریع آن به وسیله مخاطبان (توسط کمیته کاربرست)» بالاترین بارعاملی (۰/۶۷۵) را روی عامل دوم دارد. این موارد در جدول ۴ نشان داده شده است.

جدول ۴- ماده‌ها و بارعاملی عامل‌های استخراجی

ردیف	عامل اول: مدیریت و برنامه‌ریزی پژوهش	بارعاملی
۱	انتصاب افراد متخصص و دارای بینش پژوهشی در سطوح مدیریتی سازمان	۰/۷۵۲
۲	مشارکت فعال و کارآمد معلمان و مدیران آموزشی در زمینه کاربرست یافته‌های پژوهشی در مدارس و کلاس‌های درس	۰/۶۶۷
۳	مشارکت پژوهشگران و تصمیم‌گیران برای تلفیق مؤثر یافته‌ها و تبدیل آنها به برنامه‌های اجرایی مورد تقاضای تصمیم‌گیران و مخاطبان	۰/۶۵۷

۰/۶۴۹	۴	قاطعیت و شجاعت تصمیم گیران بدون توجه به منافع و نظره‌های شخصی
۰/۶۲۸	۵	وجود بستر مناسب و فرهنگ تحقیقاتی (نگرش مثبت و اهمیت به کاربست نتایج تحقیق) در میان تصمیم گیران و مخاطبان
۰/۶۲۷	۶	شایسته‌سالاری و تخصص‌گرایی در استفاده از محققان دارای صلاحیت علمی و پژوهشی
۰/۶۱۹	۷	تدوین برنامه‌ای ملی برای استفاده از یافته‌های پژوهش‌های آموزشی
۰/۶۱۵	۸	ارزشیابی از عملکرد افراد در ارتباط با کاربست یافته‌های منتشر شده سازمان
۰/۵۹۸	۹	روشن بودن جایگاه و اهمیت پژوهش و یافته‌های پژوهشی در فرهنگ سازمانی آموزش و پرورش (به ویژه در مدیران و تصمیم گیران)
۰/۵۹۴	۱۰	اشاعه یافته‌های پژوهشی با برنامه مشخص و با نیروی آموزش دیده
۰/۵۸۰	۱۱	مرتبط بودن رشته تحصیلی پژوهشگران با موضوعات مورد تحقیق
۰/۵۸۰	۱۲	ایجاد و توسعه کاربست به منظور تهیه برنامه اجرایی مناسب از یافته‌ها و ایجاد پذیرش آنها در مخاطبان
۰/۵۹۴	۱۳	انتخاب یک چهارچوب علمی مناسب در سازماندهی اولویت‌های پژوهشی سازمان آموزش و پرورش استان
۰/۵۷۴	۱۴	ایجاد و توسعه کمیته کاربست به منظور مسئله‌یابی با نیروی متخصص
۰/۵۷۶	۱۵	مسئله‌یابی مداوم در آموزش و پرورش با توجه به تغییرات آموزشی برای مشخص شدن نیازهای جدید
۰/۵۶۸	۱۶	ایجاد و توسعه کمیته کاربست به منظور شناسایی و تعدیل موانع و مقررات اداری و قانونی برای کاربست یافته‌ها در حوزه‌های صنفی (اجرایی) و ستادی
۰/۵۶۷	۱۷	تأیید اولویت‌های پژوهشی از طرف کمیته کاربست قبل از توزیع آنها
۰/۵۶۶	۱۸	نیازسنجی جامع (مشارکت تمامی افراد و گروه‌های ذی نفع سازمان) به منظور دستیابی به اولویت‌های پژوهشی ضروری براساس اهداف کوتاه و بلند مدت در آموزش و پرورش

۰/۵۵۳	مشارکت و همکاری نزدیک بخش های پژوهشی و اداری برای هدفمند کردن پژوهش ها و تسهیل کاربست یافته ها	۱۹
۰/۵۳۸	تخصیص بودجه و امکانات مناسب برای کاربست یافته ها در بخش های مرتبط سازمان	۲۰
۰/۵۳۸	اختصاص بودجه خاص به مدارس (مانند سرانه آموزشی) برای به کارگیری یافته های پژوهشی و تغییرات ناشی از اجرای آنها	۲۱
۰/۵۳۸	اتخاذ سیاست های تشویقی مناسب در زمینه کاربست یافته ها در همه سطوح سازمان آموزش و پرورش	۲۲
۰/۵۳۶	آگاهی دادن به تصمیم گیران (حمایت فکری و توسعه بینش پژوهشی و توجه علمی آنان) در زمینه تحولات و تغییرات آموزشی و ضرورت جدی گرفتن پژوهش و کاربست یافته های پژوهشی جدید	۲۳
۰/۵۲۰	وجود ناظران قوی از نظر علمی و هدایت و نظارت مداوم آنها بر فرایند اجرای تحقیق	۲۴
۰/۵۱۵	توزیع مناسب اولویت های پژوهشی در شهرهای استان (با هدایت و مدیریت پژوهشگر معلمان استان براساس نیازهای منطقه ای پژوهش انجام گیرد)	۲۵
۰/۵۱۱	حضور فعال کمیته کاربست در بسترهای تصمیم گیری سازمان	۲۶
۰/۵۰۲	تهیه و توزیع راهنما و چکیده تحقیقات انجام شده برحسب موضوع و دوره تحصیلی بین مخاطبان	۲۷
۰/۴۸۳	اختصاص یک برنامه ثابت هفتگی در صدا و سیما برای ارائه یافته های پژوهش های آموزشی	۲۸
۰/۴۷۱	روشن و واضح بودن اولویت های پژوهشی مطابق با نیازهای واقعی مدیران و تصمیم گیران	۲۹
۰/۴۴۶	مدیریت علمی و نسبتاً پایدار نهادهای پژوهشی آموزش و پرورش برای تحقق اهداف تعیین شده	۳۰

ادامه جدول ۴

ردیف	عامل دوم: تعامل تصمیم گیران با پژوهشگران	بارعاملی
۱	ارزیابی، نقادی، پالایش، ترکیب و ارائه یافته‌های پژوهشی در یک زمینه خاص به منظور کاربست سریع آن به وسیله مخاطبان (توسط کمیته کاربست)	۰/۶۷۵
۲	در نظر گرفتن اختیارات مناسب در (شرح وظایف شغلی) مخاطبان به منظور کاربست یافته‌ها	۰/۶۵۹
۳	ارزشیابی تکوینی از پژوهش به منظور تعیین مسیر علمی و منطقی مورد نظر	۰/۶۵۳
۴	صراحت و روشن بودن یافته‌ها به منظور عدم مداخله علایق و سلاقی کاربران	۰/۶۴۷
۵	وجود فرصت کافی برای تصمیم گیران به منظور کاربست یافته‌های تحقیقات	۰/۶۴۵
۶	استفاده از ابزارهای معتبر و مرتبط در جمع آوری داده‌های مورد نیاز تحقیق	۰/۶۴۵
۷	پیشنهاد چند راهکار اجرایی مناسب در برابر هر یافته پژوهشی به تصمیم گیران	۰/۶۴۲
۸	تنظیم و ارائه اولویت‌های پژوهشی مورد نیاز سازمان که براساس روش تحقیق کیفی انجام شوند	۰/۶۳۱
۹	نشر و انعکاس به موقع نتایج تحقیقات به تصمیم گیران در سطوح مختلف مدیریتی	۰/۶۲۱
۱۰	اتخاذ روش‌های تحقیق (کمی-کیفی) مورد قبول تصمیم گیران توسط پژوهشگران در انجام پژوهش	۰/۶۱۴
۱۱	توجه پژوهشگران به تمایلات و علایق تصمیم گیران در طراحی و اجرا و ارائه یافته‌های پژوهشی (وجود ذهنیت سیاست محورد در پژوهشگران)	۰/۶۰۹
۱۲	طبقه‌بندی یافته‌های پژوهشی برحسب نیازمندیهای حرفه ای تصمیم گیران و مخاطبان	۰/۵۸۳
۱۳	تناسب یافته‌ها و راه حل‌های اجرایی با امکانات و شرایط آموزش و پرورش	۰/۵۷۵
۱۴	دادن اختیارات مناسب به مدیران و مخاطبان در زمینه تغییرات ناشی از کاربست یافته‌ها	۰/۵۷۳
۱۵	تعیین زمینه‌ها و شرایطی که یافته‌های تحقیقاتی باید در آن اجرا شود (توسط پژوهشگر)	۰/۵۷۲

۱۶	افزایش روحیه پژوهش خواهی در مدیران و تصمیم گیران سازمان آموزش و پرورش	۰/۵۷۲
۱۷	توسعه نظام اطلاع رسانی سازمان آموزش و پرورش به منظور اتخاذ تصمیم مناسب براساس یافته های پژوهشی (ایجاد و راه اندازی سایت اینترنتی برای مراجعان و علاقمندان)	۰/۵۳۷
۱۸	توجه به مسایل زیربنایی و تحقیقات بنیادی در اولویت بندی مسایل پژوهشی	۰/۵۳۰
۱۹	داشتن برنامه منسجم در زمینه همگام سازی تصمیمات با یافته ها در سازمان آموزش و پرورش	۰/۵۴۰
۲۰	آموزش و ایجاد مهارت در تصمیم گیران و مخاطبان در زمینه استفاده از یافته های تحقیقاتی	۰/۵۴۰
۲۱	استفاده از مبانی نظری و پژوهشی مناسب و مرتبط در صورت بندی مسئله تحقیقی و انجام و تحلیل یافته های آن در آموزش و پرورش	۰/۵۶۵
۲۲	وجود تازگی و نقد در تحقیق و نتایج آن و ارتباط مستقیم آن با مسایل و تغییرات انجام شده در آموزش و پرورش	۰/۵۵۴
۲۳	تشکیل سمینار و کارگاههای آموزشی با حضور مدیران سطوح مختلف برای توجه آنها نسبت به یافته های پژوهشی	۰/۵۳۵
۲۴	تنظیم یافته های پژوهشی به صورت گزارشهای دیداری و شنیداری برای پخش در رسانه ها (توسط کمیته کاربرست)	۰/۵۱۳
۲۵	در اختیار داشتن منابع انسانی و مالی مناسب برای نشر و کاربرست یافته ها	۰/۵۱۱
۲۶	تأکید برماهیت عملی و کاربردی اولویت های پژوهشی آموزش و پرورش	۰/۵۰۶
۲۷	ارتباط سفارش دهندگان اولویت پژوهشی و تصمیم گیران با پژوهشگر در حین اجرای تحقیق به منظور جهت دهی پژوهش و آگاهی از نیاز آنان	۰/۵۰۴
۲۸	شناسایی دقیق گروه ها و مخاطبانی که می توانند از یافته های پژوهشی استفاده نمایند	۰/۴۸۹

پایایی و روایی عامل‌های استخراجی

به منظور بررسی پایایی دو عامل استخراجی، همسانی درونی ماده‌ها از طریق ضریب آلفای کرونباخ مورد محاسبه قرار گرفت. همان‌گونه که جدول ۵ نشان می‌دهد ضرایب آلفای کرونباخ برای عامل اول، دوم و کل مقیاس به ترتیب ۰/۹۵۳۱، ۰/۹۵۳۰ و ۰/۹۷۳۳ به دست آمده است. شواهد به دست آمده نشان می‌دهد که عامل‌های استخراجی و کل پرسشنامه از همسانی درونی بالایی برخوردار است. روایی عامل‌های استخراجی نیز از طریق ضریب روایی محتوا با استفاده از نظر دو متخصص مورد بررسی قرار گرفت. ضریب همبستگی بین نظر دو متخصص در تک تک سؤالات و عامل‌ها و کل آزمون در سطح $p < 0/01$ معنادار بوده است. نتایج این بررسی در جدول ۵ ارائه شده است.

جدول ۵- ضرایب همسانی درونی و ضرایب روایی محتوا عامل‌های استخراجی و کل

ضریب آزمون‌ها		عوامل پرسشنامه
روایی	پایایی	
روایی محتوا	آلفای کرونباخ	
۰/۷۴۵	۰/۹۵۳۱	عامل مدیریت تحقیق
۰/۷۵۸	۰/۹۵۳۰	عامل تعامل تصمیم‌گیرندگان با پژوهشگران
۰/۷۴۸	۰/۹۷۳۳	کل

نتیجه‌گیری

تفسیر و تبیین یافته‌های به دست آمده حول محور کلی تحقیق یعنی شناسایی عوامل مؤثر بر کاربست یافته‌های پژوهش‌های آموزشی به منظور ارائه روش‌ها و

راهکارهای مناسب جهت استفاده از نتایج تحقیقات انجام شده در قسمت‌های ذیل ارائه می‌گردد.

همان‌طوری که در جدول ۴ مشاهده شد دو عامل مؤثر بر به کارگیری یافته‌های پژوهش‌های آموزشی شامل ۵۸ ماده که ۳۰ ماده در عامل اول و ۲۸ ماده در عامل دوم شناسایی گردید. این عوامل در مجموع ۴۳/۰۱۷ درصد از واریانس به کارگیری یافته‌های پژوهش‌های آموزشی توسط نمونه آماری را برآورد و تبیین می‌کنند (جدول ۳). نکته قابل توجه این که این عوامل و قسمت‌های مختلف آن‌ها جدا از هم نیستند و به گونه‌ای با یکدیگر ارتباط دارند اما برای دسته‌بندی و بررسی بیشتر تفکیک شده‌اند. بحث و نتیجه‌گیری مربوط به این عامل‌ها به شرح ذیل ارائه می‌گردد.

عامل اول: عامل مدیریت و برنامه‌ریزی پژوهش

عامل اول در چهار محور کلی اصلاح ساختار سازمان، نیازسنجی پژوهشی، حمایت مالی از کاربرست یافته‌ها، و بسترسازی برای کاربرست یافته‌های پژوهشی. مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد.

۱- اصلاح ساختار سازمان

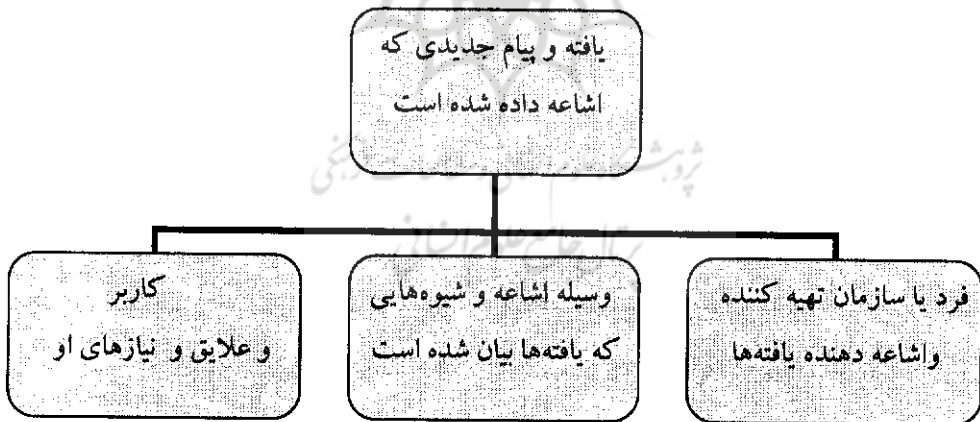
بر اساس شواهد به دست آمده به نظر می‌رسد باید در وضعیت ساختار سازمانی آموزش و پرورش به ویژه در ابعادی که بر تولید دانش و به کارگیری آن به منظور بهبود و اصلاح تأکید می‌شود تجدید نظر اساسی صورت گیرد. به نحوی که با ترویج فرهنگ کاربرست یافته‌ها در تصمیم‌گیری مدیران، این امر نهادینه شود. حضور مدیران محقق در سمت‌های مدیریتی و اجرایی می‌تواند امید بخش استفاده از یافته‌ها

باشد. این مدیران احتمالاً خود را ملزم به کاربرد نتایج پژوهش‌های مرتبط می‌دانند و بدین گونه تحقیقات آموزشی تأثیر خود را نشان خواهند داد. حضور محقق در کمیته کاربست و حضور کمیته کاربست در تصمیم‌گیری‌ها، نشان از نقش تعیین‌کننده پژوهشگر و یافته‌های پژوهشی در برنامه‌ریزی‌ها و تصمیم‌گیری‌ها است. واحدهای پژوهشی می‌توانند نقش‌های جدیدی برای محققان آموزشی تعریف کنند که به موجب آن تلاش برای تحقق کاربست یافته‌ها و سیاست‌گذاری‌های مربوط به کاربست از وظایف آنان باشد. پژوهش در آموزش و پرورش بحثی کاملاً جدی است، اما این مسئله مهم در فضای مدیریتی و تصمیم‌سازی سازمان جدی گرفته نمی‌شود.

در عامل مدیریت پژوهش ماده‌های به دست آمده از تحلیل عوامل که به تهیه و تصویب قانون برای کاربست یافته‌ها اشاره می‌نمایند، شامل در نظر گرفتن اختیارات مناسب در (شرح وظایف شغلی) مخاطبان به منظور کاربست یافته‌ها، دادن اختیارات مناسب به مدیران و مخاطبان در زمینه تغییرات ناشی از کاربست یافته‌ها می‌باشند. وجود قانون برای کاربست یافته‌های پژوهشی و الزام تصمیم‌گیران به استفاده از یافته‌های پژوهشی و وجود برنامه منسجم جهت استفاده از یافته‌های پژوهشی می‌تواند تضمین‌کننده کاربست یافته‌های پژوهشی باشد. واحدهای پژوهشی آموزش و پرورش باید تلاش کنند از طریق تصویب قانون برای کاربست یافته‌های پژوهشی در شرح شغل و یا طراحی و اجرای طرح‌های تشویقی، قاعده «اول تحقیق بعد تصمیم» را نهادینه سازد. این یافته‌ها با نتایج تحقیقات، آقازاده (۱۳۸۰)، مهرمحمدی (۱۳۸۰)، آرمند و امامی (۱۳۷۳) و نامی (۱۳۷۷) همخوانی دارد. به نظر می‌رسد در کشور ما فقط وجود قوانین محکم و دستورالعمل‌های شغلی و حرفه‌ای می‌تواند کاربست

یافته‌های پژوهش‌های جدید را نوید دهد. بنابراین باید هرچه زودتر شرح شغل‌های جدیدی تعریف و تدوین گردد، به ویژه در پست‌های بالای سازمان و مراجع تصمیم‌گیری ادارات لزوم بیشتری حس می‌شود. نکته دیگر این که ارزشیابی از عملکرد افراد (به ویژه تصمیم‌گیران) در ارتباط با کاربرست یافته‌های منتشر شده می‌تواند انگیزه‌ای برای به کارگیری برخی از یافته‌های تحقیقاتی باشد.

محققان و نویسندگانی که به مطالعه در کاربرست یافته‌ها می‌پردازند (نک در^۱، ۲۰۰۳)، عناصر و موضوعات مرتبط با فرایند اشاعه و کاربرست یافته‌ها را در چهار بعد ارائه شده در شکل ۳ بارزتر دانسته‌اند. این شکل لزوم توجه به وضعیت ساختار سازمانی و اهمیت هر یک از عناصر تأثیرگذار را نشان می‌دهد. سازمان تهیه‌کننده و اشاعه‌دهنده یافته‌ها و شخص محقق در آموزش و پرورش و هم‌چنین انتخاب او نقش مهمی را در فرایند کاربرست ایفا می‌کند.

شکل ۳- چهار بعد کاربرست یافته‌ها

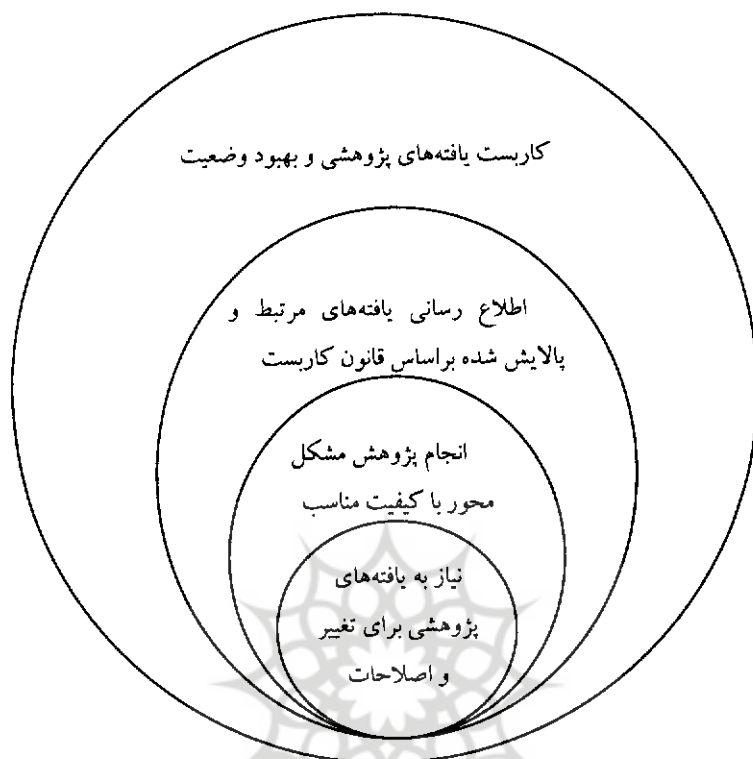
۲- نیازسنجی پژوهشی

جهت دادن به اولویت‌های پژوهشی گامی مؤثر در تحقق کاربست یافته‌ها است. اگر اولویت‌ها از دل نیازهای آموزشی و اجرایی برخیزد یافته‌های به دست آمده از پژوهش‌های مربوطه طالبان فراوانی خواهد داشت. در طرح نیازسنجی که آموزش و پرورش اجرا می‌کند، هر یک از اولویت‌های مطرح شده باید با حضور سفارش دهندگان بررسی شوند تا کارایی یا اهمیت نداشتن آن‌ها مشخص شود. زیرا در سال‌های گذشته برخی اولویت‌های پژوهشی به صورت کاذب بوده‌اند و به دلیل نفوذ برخی افراد در کمیته‌های تصویب اولویت‌های پژوهشی تأیید شده‌اند و الزاماً ضرورت نداشته‌اند. هم چنین نهادهای پژوهشی باید تدابیری بیندیشد که سفارش دهندگان اولویت‌ها که بی‌صبرانه منتظر یافته‌های به دست آمده برای اعمال و اجرای آنها هستند در فرایند انجام تحقیق با پژوهشگر امکان تعامل داشته باشند تا انتظارات ویژه آنان در نظر گرفته شود. تعامل اعتماد آفرین است و کاربست را در پی دارد. در تعامل احتمالاً به مشکلات اجرایی و اداری توجه می‌شود. بنابراین باید مسئولیت کاربست برای سفارش دهندگان تعریف شود و لحاظ گردد. اصولاً به نظر می‌رسد راه درست کاربست یافته‌ها، سفارشی کردن تحقیق است. یک اولویت پژوهشی می‌تواند نیاز پژوهشی مخاطبان بسیاری باشد. یک بررسی نشان می‌دهد که شوراهای تحقیقات آموزشی ۲۱ استان کشور به هنگام تصویب اولویت‌های پژوهشی به میزان بیش از ۹۰ درصد به کاربست یافته‌های آن‌ها توجه می‌کنند (میرزا رضایی، ۱۳۸۳) اما واقعیت موجود چیز دیگری است.

برای جهت‌گیری صحیح در انتخاب اولویت‌های پژوهشی باید به ملاک‌های پژوهشگاه توجه شود و اولویت‌های پژوهشی را متناسب با تغییرات اجتماعی و

اقتصادی روز بررسی نموده و نیازهای پژوهشی مخاطبان را مد نظر قرار داد و به ریشه‌های (زیربنا) مسایل و موانع بهبود کیفیت تعلیم و تربیت توجه نمود. توجه به شناسایی مسائل و مشکلات آموزشی در قالب اولویت‌های پژوهشی روشن می‌تواند ضریب استفاده از یافته‌های پژوهشی را افزایش دهد. به همین منظور، دست‌اندرکاران امور پژوهشی باید توجه نمایند که اولویت‌های پژوهشی با نیازهای اطلاعاتی مسئولان (در گروه‌های مختلف)، متناسب باشد و به صورت واضح و روشن تدوین گردد.

هم‌چنین اولویت‌های پژوهشی با توجه به میزان ضرورت آنها و با رعایت معیارهای علمی و عملی تدوین گردند. واحدهای پژوهشی می‌تواند جهت دهی به تحقیقات آموزشی را در مرحله اولویت بندی مسائل اعمال نمایند. همساز نمودن پژوهش‌ها در جهت حل مشکلات ویژه آموزشی استان و تدوین نظریه آموزشی و قطبیت در موضوعاتی خاص در کشور می‌توانند اهداف قابل توجهی باشند. یافته‌های مربوط به این بخش با نتایج تحقیقات مهر محمدی (۱۳۷۹)، متین (۱۳۷۹)، نامی (۱۳۸۰) و صافی (۱۳۸۰) هم‌خوانی دارد. با توجه به یافته‌های به دست آمده شکل (۴) ارتباط بین نیاز واقعی به یافته‌های پژوهشی برای تغییر و اصلاح و کاربست یافته‌ها و بهبود وضعیت را پیشنهاد می‌دهد.

شکل ۴- ارتباط بین نیاز واقعی و کاربست یافته‌ها در عمل

۳- حمایت مالی از کاربست یافته‌ها و مطالعات فرسنگی

حمایت مالی از مدیران و تصمیم‌گیران در زمینه به کارگیری یافته‌های تحقیقاتی، و اختصاص بودجه و امکانات مناسب به ادارات شهرستان‌ها برای به کارگیری یافته‌های پژوهشی و تغییرات ناشی از اجرای آن‌ها، موارد مهمی در عامل مدیریت انجام تحقیقات آموزشی می‌باشند که به کاربست یافته‌های پژوهشی کمک می‌نمایند.

به نظر می‌رسد پایین بودن بودجه پژوهش‌ها هم چنان تهدیدکننده‌ترین عنصر در حوزه تحقیقات آموزشی باشد. ماده‌های حمایت مالی از کاربرست یافته‌ها در این مطالعه با نتایج تحقیقات مهرمحمدی (۱۳۸۰)، نامی (۱۳۷۷) و هاولاک و بن^۱ (۲۰۰۳) همخوانی دارد. تبیین احتمالی این موضوع به این مسئله برمی‌گردد که مسائل مالی و آیین‌نامه‌های مرتبط با این مسائل در مقوله پژوهش برای هر پژوهشگری در هر دستگاهی مشکلاتی را فراهم می‌نماید.

اعتبارات تخصیصی بخش تحقیقات در کشورمان در مقایسه با کشورهای دیگر ناچیز است. سهم اعتبارات پژوهشی از تولید ناخالص ملی ۰/۰۵ درصد می‌باشد در حالی که در همین برهه زمانی در دیگر کشورها از سقف ۳ درصد گذشته است. به علاوه، مسئله نگران‌کننده این است که با توجه به این درصد محدود، بودجه تحقیقات حوزه علوم انسانی بسیار ناچیز بوده و این اعتبارات در مراحل مختلف تحقیق با مشکلات فراوانی و آیین‌نامه‌های دست و پاگیر در اختیار محققان قرار می‌گیرد و بر کیفیت تحقیقات اثر منفی می‌گذارد.

۴- بسترسازی برای کاربرست یافته‌ها

نیازهای تصمیم‌گیران به یافته‌های پژوهشی و اطلاعات خاص در بستری که فرهنگ پژوهش نهادینه شده و عنصر پژوهش خواهی و تحقیق باوری، و همچنین روحیات مسئله‌یابی و روش‌شناسی در مدیران و امکان ارتباط محقق و سفارش دهنده حین انجام پژوهش وجود دارد موجب کاربرست یافته‌های پژوهشی خواهد شد. همه کارکنان و تصمیم‌گیران و تمام افرادی که به نحوی با پژوهش سر و کار دارند، باید در راستای توجه بیش از پیش به تحقیق و کاربرست نتایج آن به سهم خود

مشارکت نمایند تا به این ترتیب فرهنگ پژوهش و تغییر و اصلاح نهادینه گردند. هم چنین اگر تدابیری اندیشیده شود که از معلمان به عنوان کسانی که در درجه اول با مشکلات آموزشی روبرو می‌شوند در فعالیتهای پژوهشی استفاده شود، کاربردی یافته‌ها اتفاق خواهد افتاد. نتایج به دست آمده از بستر سازی برای کاربردی یافته‌های پژوهشی با مطالعات بیکر^۱ (۲۰۰۳) هود (۲۰۰۵) و نامی (۱۳۸۰) هم‌خوانی دارد.

شواهد این مطالعه نشان می‌دهند ضعف روحیه جستجوگری و پرسشگری در مسئولان، مانع جستجوی یافته‌ها توسط آن‌ها می‌گردد و این امر وظیفه محققان را برای مناسب سازی یافته‌های پژوهشی به زبان و بیان روشن سنگین تر می‌سازد. از سویی اگر در میان تصمیم گیران و برنامه ریزان این فرهنگ و باور به وجود نیاید که برای اتخاذ هر تصمیم، باید بر یافته‌های پژوهشی توجه و تکیه نمود، مشکلات موجود حل نخواهند شد.

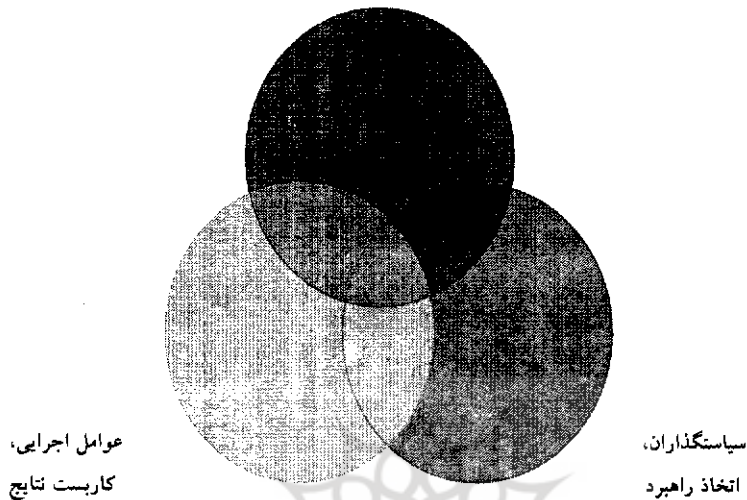
عامل دوم: تعامل تصمیم گیران با پژوهشگران

ماده‌های به دست آمده از طریق تحلیل عوامل داده‌ها مربوط به عامل دوم استخراجی، تعامل تصمیم گیران با پژوهشگران به منظور کاربردی یافته‌های پژوهش‌های آموزشی می‌باشد. این عامل در سه محور ارتباط متقابل مدیران و محققان، کیفیت پژوهش‌های آموزشی، و مخاطب شناسی و اطلاع رسانی ارائه و بررسی می‌شوند.

۱- ارتباط متقابل مدیران و محققان

با توجه به شواهد به دست آمده ضروری است راهکارهایی اندیشیده شود که ارتباط متقابل مدیران و محققان به عنوان عنصری کلیدی در تولید دانش لازم برای استفاده کاربران مورد توجه قرار گیرد و آموزش و پرورش برای تحقق این امر زمینه‌های لازم را فراهم کند و موانع و تنگناهای موجود را مرتفع سازد. ارتباط سفارش دهندگان اولویت‌های پژوهشی با پژوهشگران باعث آگاهی از نیاز واقعی آنان می‌شود و علایق آنها در طراحی و اجرا و ارائه یافته‌های پژوهشی لحاظ می‌گردد. هم چنین عنصر ارتباط منجر به ایجاد مهارت در تصمیم‌گیران در زمینه استفاده از یافته‌های تحقیقاتی می‌شود و روحیه پژوهش‌خواهی آنان را افزایش می‌دهد. تشکیل سمینار و کارگاه‌های آموزشی با حضور مدیران سطوح مختلف برای توجه آنان نسبت به یافته‌های پژوهشی، عامل بسیار مهمی است که با توجه به دامنه کاری مدیران و حضور محققان برای توضیح یافته‌های پژوهشی بسیار مورد توجه قرار گرفته است. مشغله بسیار مدیران و تعداد ساعات فراوانی که برای پرداختن به کار اختصاص می‌دهند یکی از تهدیدهای نظام آموزشی است. بدین گونه که حضور در جلسات ارائه یافته‌های پژوهشی را تشریفاتی می‌دانند و به صورت جدی به کاربرست یافته‌های پژوهشی نمی‌پردازند. براساس یافته‌های به دست آمده الگوی ارائه شده در شکل ۵ تعامل بین عوامل تحقیقات آموزشی جهت ارتباط متقابل مدیران و پژوهشگران ارائه می‌گردد. یافته‌های مربوط به این عامل با نتایج یافته‌های ورکاسالو و لاپالاین^۱ (۲۰۰۳) همخوان است. ارتباط بین سفارش دهندگان، مدیران و پژوهشگران تبیین احتمالی این یافته‌ها را نشان می‌دهد.

محقق و تولید
دانش و برنامه

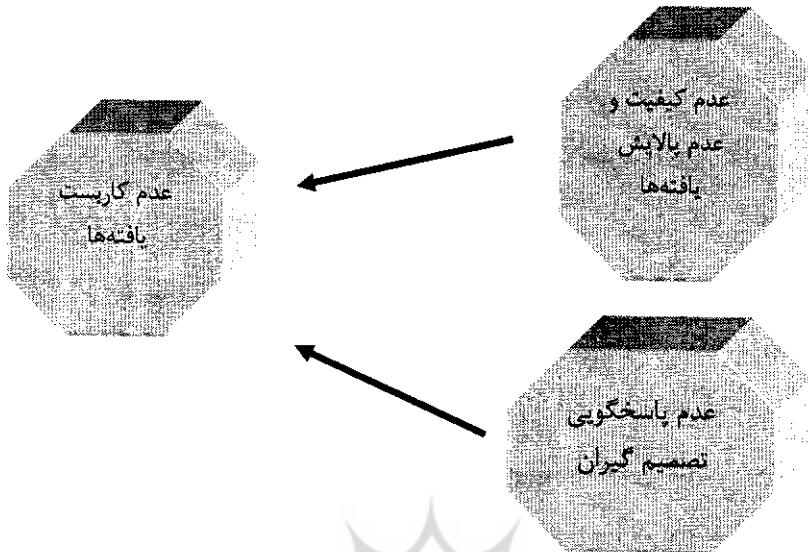
شکل ۵- تعامل بین عوامل اصلی تحقیقات آموزشی برای کاربست یافته ها،
ارتباط و مذاکره متقابل بین تولید کنندگان و کاربران و سیاست گذاران به منظور کاربست یافته ها،

۲- کیفیت پژوهش

در سازمان‌هایی که ذهنیت علمی در آن حاکم است، یافته‌های تحقیقاتی اهمیت زیادی دارند و مبنای برنامه‌ریزی قرار می‌گیرند. انتصاب افراد دارای دید پژوهشی در سطوح مدیریتی و پژوهشی در سازمان، استفاده از محققان دارای صلاحیت علمی و پژوهشی را در پی خواهد داشت. مسئولان آشنا با علوم پژوهشی می‌توانند با شناخت مسائل مهم و محققان با صلاحیت ضامن کیفیت مناسب یافته‌های پژوهشی شوند. مشارکت و همکاری بخش پژوهشی با مدیریتی و به عبارتی دیگر ارتباط سفارش دهندگان اولویت پژوهشی و تصمیم‌گیران با پژوهشگر در حین اجرای تحقیق به منظور جهت دهی به پژوهش و آگاهی از نیاز تصمیم‌گیران می‌تواند از اصولی‌ترین

گام‌های پژوهش محور نمودن سازمان‌ها باشد. به نظر می‌رسد افزایش کیفیت پژوهش و در نتیجه آن انتظار به کاربردن یافته‌ها، با اعمال چرخه ساده مذکور ممکن باشد. یافته‌های مربوط به این بخش با نتایج تحقیقات مهرمحمدی (۱۳۸۰)، متین (۱۳۷۹)، نامی (۱۳۷۷) و صافی (۱۳۷۱)، همخوانی دارد.

استفاده از مبانی نظری و پژوهشی مناسب و مرتبط در انجام تحقیق و تحلیل یافته‌های آن، و وجود ناظران قوی از نظر علمی و هدایت و نظارت مداوم آنها بر فرایند اجرای تحقیق می‌تواند ضامن کیفیت مناسب تحقیقات انجام گرفته باشد و بر کاربرد یافته‌های پژوهشی اثر بگذارد. وجود ناظران تحصیل کرده و متخصصان موضوعی می‌تواند از مرحله صورت بندی تحقیق تا استفاده از ابزار مناسب و پردازش نهایی نتایج تحقیق اثرات بارزی بر افزایش ضریب کاربردی یافته‌های پژوهشی بگذارد. این یافته‌ها با نتایج تحقیقات آقازاده (۱۳۸۰)، مهرمحمدی (۱۳۸۰)، نامی (۱۳۷۶) و صافی (۱۳۷۱) همخوانی دارد. بر اساس یافته‌های مربوط به کیفیت پژوهش در این مطالعه شکل ۶ دو عنصر مؤثر در کاربردی یافته‌ها را پیشنهاد می‌دهد. عنصر کیفیت همواره نقش مهمی در به کارگیری یافته‌ها توسط کاربران ایفا می‌کند. احراز کیفیت پژوهش و یافته‌های آن شجاعت در به کارگیری نتایج را افزایش می‌دهد و پاسخگویی را تسهیل می‌نماید.

شکل ۶- دو دلیل مهم در عدم کاربست یافته‌های پژوهشی

۳- مخاطب شناسی و اطلاع رسانی

در عامل دوم، توجه به اطلاع رسانی و اشاعه یافته‌های پژوهشی به منظور به کارگیری یافته‌های پژوهشی و هم چنین وجود ماده «ارزیابی، نقادی، پالایش، ترکیب و ارائه یافته‌های پژوهشی در یک زمینه خاص به منظور کاربست سریع آن به وسیله مخاطبان» در این قسمت نشان از اهمیت مناسب سازی یافته‌های پژوهشی و تنظیم آن‌ها در یک زمینه خاص و ارائه آن‌ها به مخاطبان و کاربران واقعی به منظور تحقق کاربست یافته‌ها است. ماده‌های بدست آمده در این قسمت می‌توانند در دو محور مخاطب شناسی و اطلاع رسانی بررسی شوند.

مخاطب شناسی: انتظار به کارگیری یافته‌های پژوهشی از افرادی است که یافته‌ها برای بهبود عملکرد آن‌ها و بر حسب نیازمندی‌های حرفه‌ای آنها تهیه و

طبقه‌بندی شده است. با مخاطب شناسی و ارائه یافته‌های پالایش شده به افراد، آخرین گام‌ها برای کاربرست یافته‌های پژوهشی برداشته می‌شود. به طور کلی بدون مخاطب‌شناسی نمی‌توان امیدی به کاربرست یافته‌های پژوهشی داشت. در واقع توجه به توان ادراکی و اجرایی مخاطبان و اقدام به ترکیب و مناسب‌سازی یافته‌ها (فعالیت فرا تحلیلی) و تنظیم یافته‌ها در قالب یک چهارچوب منظم (نظریه) می‌تواند در کاربرست آن‌ها مؤثر باشد. آموزش و پرورش می‌تواند با طبقه‌بندی مخاطبان و کارشناسان در حیطه‌های شغلی و حرفه‌ای معین، از پژوهشگر برای ارائه و توضیح یافته‌ها به آنان دعوت نماید تا اطمینان حاصل شود که با مخاطب شناسی درست اطلاع‌رسانی صورت گرفته است. هم‌اندیشی محققان و مسئولان می‌تواند در تدوین دستورالعمل‌های اجرایی راهگشا باشد.

اطلاع‌رسانی: ایجاد و توسعه نظام جامع اشاعه یافته‌های پژوهشی، اطلاع‌رسانی و انعکاس به موقع نتایج تحقیقات به تصمیم‌گیران در سطوح مختلف مدیریتی می‌تواند کلیدی‌ترین عنصر نویدبخش کاربرست یافته‌های پژوهشی باشد. در صورت تقویت بخش اطلاع‌رسانی پیشنهاد‌های کاربردی تحقیقات آموزشی (یعنی پیشنهادهایی که عملاً قابلیت کاربرد دارند) می‌توان گامی مؤثر در راه کاربرست یافته‌های پژوهشی برداشت. مهم‌ترین رسالت اطلاع‌رسانی در این سال‌ها و با توجه به وضعیت موجود، ایجاد باور و نهادینه کردن فرهنگ کاربرست یافته‌های پژوهشی است. نتایج به دست آمده در این رابطه با نتایج تحقیقات آقازاده (۱۳۸۰)، متین (۱۳۷۹)، نامی (۱۳۷۶)، و صافی (۱۳۷۱) همخوانی دارد. اطلاع‌رسانی در هر سازمانی می‌تواند بسیاری از کاستی‌ها و مشکلات مربوطه را حل نماید و جهت تحقق اهداف از پیش تعیین شده مؤثر واقع شود. درحقیقت قبل از انتظار به کارگیری یافته‌های پژوهشی باید به فکر

بستر سازی و ایجاد و توسعه نظام اطلاع رسانی یافته‌های پژوهشی بود تا بدین وسیله یافته‌ها در اختیار مخاطبان و افراد ذی ربط و ذینفع قرار داده شود. امروزه بسیاری از پژوهش‌های آموزشی، جدای از ارتباط اندک آنها به واقعیات و دردهای آموزشی حال حاضر جامعه، فقط در قفسه‌های کتابخانه‌ها نگهداری می‌شوند و هیچ شخص یا نهادی با هدف کاربرست نتایجشان به سراغ آنها نمی‌رود. این امر شاید به دلیل عدم اطلاع رسانی به مخاطبان مرتبط باشد. کمیته کاربرست می‌تواند با فراهم سازی بستر لازم از رسانه‌های مختلف برای انتشار و توزیع یافته‌ها استفاده نماید و فقط به تهیه بروشورها و مجلات داخلی بسنده نکند. ایجاد و تقویت سایت‌های اینترنتی با توجه به زمینه‌های فراهم شده در کشور و استان‌ها و استفاده از رسانه‌های صوتی و تصویری استانی می‌تواند از دیگر وسایل مهم اطلاع رسانی به حساب آید. باید اضافه کرد که اطلاع رسانی به افراد در زمینه تشخیص و ارائه مشکلات در قالب اولویت‌های پژوهشی باعث مشارکت فعال آنان در انجام پژوهش و زمینه‌ساز کاربرست یافته‌های پژوهشی است. شرکت فعال گروه‌های مختلف در تدوین موضوعات تحقیقی، گامی مؤثر در تحقق امر به کارگیری یافته‌های تحقیقات انجام شده می‌باشد.

به طور کلی یافته‌ها نشان داد که:

- ۱- به منظور تأکید بر پژوهش و نهادینه کردن استفاده از آن در آموزش و پرورش باید ساختارهای موجود تغییر یابند، در این راستا حمایت کمیته کاربرست و مشارکت آن در بسترهای تصمیم‌گیری روشی مناسب است.
- ۲- به منظور دستیابی به اولویت‌های پژوهشی ضروری است بر اساس اهداف آموزش و پرورش نیازسنجی جامعی با مشارکت تمام گروه‌های آموزشی و ادراک انجام گردد، اولویت‌های پژوهشی مطابق با نیازهای واقعی تصمیم‌گیران باشد. تا بدین

وسیله طرح‌های پژوهشی مأموریت‌گرا گردند و یافته‌های آنها به کار گرفته شوند. مسئله‌یابی به صورت مداوم انجام گردد و روش سفارشی کردن پژوهش جدی گرفته شود.

۳- مشارکت و همکاری بخش پژوهشی با مدیریتی «تعامل پژوهشگران و مدیران یا سفارش دهندگان پژوهش» برای هدفمند کردن پژوهش‌ها و تهیه برنامه اجرایی مناسب به منظور تسهیل کاربست یافته‌های فرهنگی، در دستور کار مدیران آموزش و پرورش قرار گیرد. مدیران از پژوهش‌ها حمایت مالی بیشتری نمایند.

۴- به منظور زمینه‌سازی جهت استفاده از یافته‌های پژوهشی در «شرح وظایف شغلی» مدیران و مخاطبان تعریف‌های شغلی جدیدی وضع شود، زیرا تصمیم‌گیران در جستجوی یافته‌های پژوهشی برای اتخاذ تصمیم مناسب نیستند. هم‌چنین بسترسازی در مدارس (معلمان و دانش‌آموزان) راهگشا خواهد بود.

۵- در معاونت‌های سازمان و ادارات آموزش و پرورش به منظور استفاده از نتایج تحقیقات، بستر مناسب ایجاد و تعریف گردد.

۶- توسعه نظام اطلاع‌رسانی و اشاعه یافته‌های پژوهشی برای اتخاذ تصمیم مناسب براساس آنها در اولویت برنامه‌های واحدهای پژوهشی قرار گیرد و به این منظور ایجاد سایت اینترنتی برای مراجعان و مخاطبان جهت انتقال و کاربست یافته‌ها گامی مؤثر می‌باشد.

۷- به منظور تحقق کاربست یافته‌های پژوهشی توسط مخاطبان و سفارش دهندگان موضوعات پژوهشی، یافته‌های پژوهشی را بر حسب نیازمندی‌های حرفه‌ای آنان طبقه‌بندی شود و ارسال گردد. در این راستا تهیه بولتن، چکیده، نشریه (به

صورت فصلنامه، ماهنامه، گاهنامه و خبرنامه و... جهت نشر به موقع یافته‌های پژوهشی پیشنهاد می‌گردد. در اشاعه یافته‌ها به سطح‌بندی مخاطبان توجه شود.

۸- هم‌چنین با شناسایی و بررسی مسایل و مشکلات خاص معلمان و دانش‌آموزان و نحوه مدیریت کلان آموزش و پرورش و حمایت از پژوهش‌هایی در این موارد و اشاعه یافته‌های آنها به منظور کاربست و بهبود وضعیت موجود، می‌توان بسیاری از مسائل مربوط را حل نمود.

منابع فارسی

- آرمند، اکبر؛ امامی، مینو (۱۳۷۳). بررسی میزان استفاده از یافته‌های تحقیقاتی در برنامه‌ریزی‌های آموزش و پرورش استان آذربایجان شرقی. اداره کل آموزش و پرورش آذربایجان شرقی: تبریز.
- آقازاده، احمد (۱۳۸۰). بررسی نارسایی‌ها و موانع در کاربست نتایج و یافته‌های تحقیقات تربیتی. پژوهش‌نامه آموزشی. ویژه‌نامه شماره ۱۰، پژوهشکده تعلیم و تربیت، تهران، آذر ۱۳۸۰.
- جانستون، جیمز. ان (۱۳۷۳). روش‌هایی برای به کار بستن یافته‌های پژوهشی، ترجمه محمود مهرمحمدی، شورای تحقیقات وزارت آموزش و پرورش.
- دادستان، پربرخ (۱۳۸۰). متن مصاحبه، پژوهش‌نامه آموزشی شماره ۱۰، پژوهشکده تعلیم و تربیت.
- سیف، علی اکبر (۱۳۸۰). متن مصاحبه، پژوهش‌نامه آموزشی شماره ۱۰، پژوهشکده تعلیم و تربیت.
- سیف، علی اکبر (۱۳۷۷). متن مصاحبه، پژوهش‌نامه آموزشی، پژوهشکده تعلیم و تربیت.
- صافی، احمد (۱۳۷۱). پژوهشی در مورد پژوهش‌های انجام گرفته در وزارت آموزش و پرورش و کاربرد نتایج حاصله در تصمیم‌گیری‌های مدیریت عالی، شورای تحقیقات وزارت آموزش و پرورش.
- صافی، احمد (۱۳۸۰). اهمیت جایگاه پژوهش در آموزش و پرورش، تلاش‌ها، چالش‌ها، و سیاست‌های آینده، پژوهش‌نامه آموزشی، شماره ۳۵، پژوهشکده تعلیم و تربیت.
- عبادی، غلامحسین (۱۳۸۴). آزمون‌سازی با استفاده از تحلیل عوامل، دانشگاه شهید چمران اهواز.
- کیامنش، علیرضا (۱۳۷۴). حساسیت تحقیق در آموزش و پرورش و گزارش یافته‌های تحقیقاتی در حوزه علوم تربیتی، تهران: شورای تحقیقات وزارت آموزش و پرورش.
- متین، نعمت... (۱۳۷۹). بررسی میزان استفاده از یافته‌های پژوهشی انجام شده در آموزش و پرورش، تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت.
- متین، نعمت... (۱۳۸۰). کاربست یافته‌های پژوهشی، ضرورت‌ها، نظریه‌ها و راه‌کارها، پژوهش‌نامه

- آموزشی، شماره ۱۰، تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت.
- مهرمحمدی، محمود (۱۳۷۹). *رابطه میان پژوهش و عمل تربیتی*، پژوهش نامه آموزشی، شماره ۲۴، تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت.
- مهرمحمدی، محمود (۱۳۸۰). *متن سخنرانی در هفته پژوهش*، پژوهش نامه آموزشی، شماره ۴۴، تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت.
- مهرمحمدی، محمود (۱۳۸۰). *سخنرانی درباره اصلاحات در آموزش و پرورش*، پژوهش نامه آموزشی، شماره ۴۵، تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت.
- میرزا رضایی، زهرا (۱۳۸۴). *دیدگاه شوراهای تحقیقات استان‌ها در ارتباط با ابعاد و مؤلفه‌های فعالیت‌های پژوهشی*، پژوهش نامه آموزشی، شماره ۷۸، تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت. ویژه هفته پژوهش.
- نامی، شمس (۱۳۷۶). *نظرخواهی از پژوهشگران و مدیران آموزشی درباره عوامل دخیل در عدم به کارگیری یافته‌های پژوهشی در سطوح مختلف تصمیم‌گیری در وزارت آموزش و پرورش*. تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت.
- نامی، شمس (۱۳۷۷). *موانع به کارگیری یافته‌های پژوهشی در تصمیم‌گیری‌های آموزشی*. فصلنامه تعلیم و تربیت، شماره‌های ۵۳ و ۵۴، تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت.
- نامی، شمس (۱۳۸۰). *رویکردی فرآیندگرا به کاربرد یافته‌های پژوهشی*. پژوهش نامه آموزشی، ویژه نامه شماره ۱۰، تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت.
- نویدی، احد (۱۳۷۸). *ضرورت فراتحلیل و ترکیب یافته‌های پژوهشی*. پژوهش نامه آموزشی، شماره ۲۰، تهران: پژوهشکده تعلیم و تربیت.

منابع انگلیسی

- Backer, T.E (2003). Focus of knowledge utilization./www.ncddr.org/du/products/Review/.
- Edwards, I (1991). A Review of the Literature on Dessimination and knowledge utilization. <http://www.ncddr.org/du/products/review/review8.html>.
- Fuhrman, M (1994). A Review of the Literature on Dessimination and knowledge utilization. The Source of the Message (Originators, Intermediaries. <http://www.ncddr.org/du/products/review/review7.html>.
- Fuhrman, M (1994b). A Review of the Literature on Dessimination and knowledge utilization. Knowledge Use as a Learning Process. <http://www.ncddr.org/du/products/review/review5.html>.
- Fullan, M (1991). A Review of the Literature on Dessimination and knowledge utilization. The Intended Users. <http://www.Ncddr.org/du/products/review/review10.html>.
- Havelock, r.g & Benne, k. d (2003). An exploratory study of knowledge utilization. /www.ncddr.org/du/products/.
- Holt, Rush (2004). Knowledge utilization Legislation Introduced. WWW.nekia.org.
- Holt, Rush (2005). Knowledge utilization in Education. WWW.thedratner.com.

- Hood, Paul (2005). Perspectives on Knowledge utilization in Education. www.westED.org/online.
- Verkasalo, m & Lappalainen, p (2003). A method of measuring efficiency of the knowledge utilization process. University of Oulu, EE Department.

پرويشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی